Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV — Reus Dimecres 15 d' Agost de 1900 — Núm. 3.641

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Redacció y Administració
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . Ptas. 1
Fora provincias trimestre . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . . . » ?
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l XAROP SERRA es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de..... TOS

La que paga més contribució de la provincia.

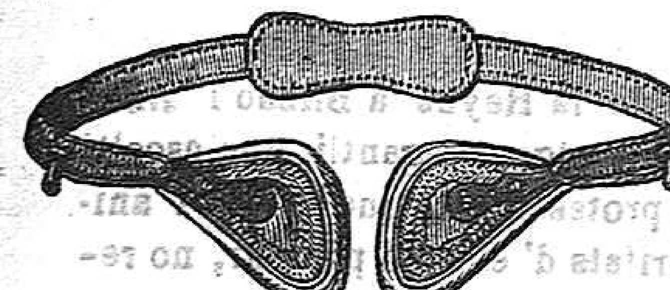

IMPORTANTÍSSIM
als herniats (Trencats)

Lo que acredita á una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni 'l reclám de falsos remitits y certificats, medis molt empleats en las grans capital; pero aquí, ahont tots nos coneixém, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s' enorgulleix d' haver fet de cada comprador un parroquiá y de cada parroquiá un propagandista entussiasta.

Son molts los que han acudit á consultarme creguts d' estar herniats (trencats) y fet lo regoneixement s' han convensut de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d' aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y 'ls set anys de práctica en la casa Clausolles de Barcelona, son garantías que no olvida 'l públich.

Braguers de tota classe lo més práctich y modern pera la curació de las hernias

Especialitat en braguerets de cautchuc pera la complerta y prompta curació dels tendres infants.
Elastichs omopláctichs pera evitar lo carregament d' espatllas.
Faixas hipogástricas pera corretjir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT **LA CREU ROJA** *PLASSA DE PRIM.-REUS*

L' ADVOCAT

D. RAMON VIDIELLA Y BALART

ha trasladat son despaig al pís primer de la casa número 1 (bis) de la Plassa de Sant Francesch, cantonada al carrer del mateix nom.

No té remey

Quan en Silvela pujá al Poder, eran molts los que creyan en son talent, en sa bona fe de política, en sos plans de regeneració. Desacreditat en Sagasta y tots los homes del partit lliberal, en Romero Robledo y bona part dels del antich partit conservador, lo jove partit silvelista venía á representar la última esperansa dels que creyan que encara era possible portar á bon port la nau del Estat, dirigida per un home de clar enteniment y voluntat enérgica.

Y en Silvela ha fracassat, més que per falta de coneixement, per manca de voluntat, per prejudici y per estar voltat d' ayres pestilents formats per las burocracias que dominan Madrid, centre de la política espanyola.

Aquesta falta d' energía y de sinceritat ha sigut una de las causas més poderosas de la decadencia espanyola y mal que han patit tots los homes que dirigeixen l' Estat espanyol.

En Sagasta consent la guerra ab los Estats Units, sabent que no teníam medis d' atach ni de defensa y coloca á Espanya dintre 'l carreró que no tenía altra sortida que la ignominiosa del tractat de París. La major part dels personatjes polítichs coneixent tan be com en Sagasta la verdadera situació d' Espanya avans de la guerra, y cap d' ells tingué 'l civisme necessari pera oposarhshi, consentint la independencia de Cuba; tots temían l' opinió pública, de la que son miserables cortesans. Per comptes de dir la veritat l' enganyan, donan á entendre que comptém ab poderosos medis de defensa, de que tením plan, de que tot está previst. Los fets, ab sa realitat esfereidora vingueren á tirar per terra 'l castell de cartas de las ilusions del poble.

Una situació semblant, en cert modo, atravessa avuy l' Estat espanyol, cruixit encara de la tremenda pallissa soferta y sense energías pera redressarse. Los mals, las causas que 'ls produheixen y fins los remeys son coneguts del actual president del Consell de ministres, que en altres ocasions los ha puntualisat públicament ab certa justesa, y no obstant, en Silvela ara, com avans en Sagasta, no tracta siquera d' aturar al Estat en sa devallada pel perillós plan inclinat. Se creua de brassos y deixa fer, se confessa implícitament impotent.

Ni un sol home té avuy la política centralista capás de fer alguna cosa de profit, tots han passat pel Poder y cap d' ells ha fet altra cosa que gosarlo en benefici dels amichs. Lo fracás d' aquesta política ja no pot ésser més grós, ni sa decadencia més espantosa.

Y consti que aquets polítichs sense voluntat que s' aconsolan ab que després d' ells vinga 'l diluvi, son una selecció entre 'l poble quina política absorvent representan.

Y si 'ls seleccionats son aixís, figureuvos com serán los altres!

Historia Vallesana

Que y com se menjava al sigle XII.—Lo menú d' una Reyna á Vilamajor.

Com se menjava

Per suposat que s' ha menjat y 's menjará sempre portant lo menjar á la boca. Pero 's tracta d' aixó, com aném á veure. Aixís com avuy generalment se fan cuatre menjars, esmorsar, dinar, brenar y sopar, á excepció dels pagesos que 'n fan deu ó dotze, segons lo llibre que tením al devant, sols tres menjars se solian fer en un temps en aquesta terra: esmorsar, dinar y sopar.

Abans d' asseurers á taula, la gent com cal tenía la costúm (com ara) de rentarse las mans, en una mena de rentamans mes bons que 'ls que avuy s' estilan.

La gent menjava en menjador (¡Es clar!) Quant era fosch, s' iluminava la estada ab canalobres o candelers ab candelas encesas.

La taula que era de fusta, se cubría com avuy per mes condicia ab estovallas.

En lloch de cadiras hi havía banchs, aytal com se veu en las casas de pagés de l' actualitat.

Los plats y platas, eran de fusta ó fanch pera los pobres; d' or y plata para los richs.

Las culleras també eran de metall bo; n' hi havia de ferro. De las forquillas no se 'n parla. Y dels gavinets, tampoch.

Lo vi y licors eran contingnts en ampollas y pera beurels s' avocavan en copas. La invenció del porró va venir después, quant va aumentar la sabiduría y la previsió casulanas.

Tot aixó se refereix als sigles X y XII. Com se pot suposar, lo menjar se cuhía á la cuyna, á la llar, presidida per l' esco y los calamastechs.

Lo que 's menjava

Principalment se menjava porch (y perdonin).

Los richs hi tenían tanta afició á n' aquest menjar, que fins del drét de censos se valian pera provehir de bonas y frescas carns la seva taula. No estaván per anar á la tenda. Los senyors d' allavoras, al contrari dels d' ara, mes que diners, s' estimavan porchs, garrinets, porcells.

Per exemple (y aquí comensa la «Historia vallesana») segons un document del any 1151, trenta vuyt mansos (casas de pagés) de Tagamanent havian de donar al Compte de Barcelona cada any, *32 porces et medium;* vuytanta dos mansos de Vilamajor, li havian de donar *13 porcos.*

No 's parla de las butifarras que 's fessin del *porco* ó *becó* que aixís també s' anomenava. Pero 's veu que tenían afició al pernil. Feyan un gran cas, los senyors d' aquell temps, de las *pernas de porco salata.*

Tant com la carn porquina era menjar preferit la carn del bestiar de llana.

Tarrassa havia de donar al Comte, Sobirá de Catalunya, set costats de moltó; y un en lo manso de valentí de Cardedeu.

Pollastres, gallinas, capons y ous, eran menjars apreposit pera los paladars fins. De las ocas no se 'n feya gayre cabal. Lo mateix que avuy.

Mireu lo que un escriptor de mes cap ensá (sigle XIV) deya ocupantse d' aquestos menjars «Carn que un gran *princep* tot jorn meng gallines e nobles altres vian des nos deu rependre si altre mal donchs no si mescla. Empero aytal menjar á continuar sería massa per un simple *caualler*, e pijor per un *ciutada*: é lega cosa en un *menestral*, e cosa sobres criminosa en un *religiós*, qui es dat a penitencia e a fuger tota carnal vida e delit vans é mundanals».

La cassa no era per tothom. Tot lo mes quant algun senyor concedia lo dret de cassar á algún vassall, aquest havia de donarli part de la cassa.

Al Vallés n' hi havía molta y bona.

Peix, cocas, formatjes, neulas, eran cosas molt generelment menjadas.

Las neulas, las sucávan ab una barreja de varias especies ab such de rahim, que 'n deyan piment. No l' hi tastada semblant beguda, pero Deu n' hi do.

Mes de que allavoras la trobavan bona, n' es una prova lo que está demostrat que 'ls canonjes hi eran molt aficionats. Algun dels drets del Capitol Catedral eran cobrats ab piment y neulas.

Entre la gent acomodada se menjava pa de blat ó d' ordi. Hi va haver un temps en que lo qui menjava pa de xeixa, ja 's podiá donar per noble y no noble de poch mes ó menos com los que era coneixém. Avuy també; lo qui te d' anar á cal forner y no obstant menja pa de xeixa, encara es mes que noble.

Y la escudella! y la carn d' olla! dirán vostés; ¿que encara no havía nascut l' inventor de la carn d' olla?

Jo crech que no; se menjava al sigle XII la escudella, pero no crech que fos ab una carn d' olla tant

complicada y perfeccionada com la d' ara. Estich persuadit de que per arrivarse á la perfecció de la carn d' olla d' avuy, ha sigut precís que s' hi trenquessin lo cap moltas generacions de *economistas casulans*.

Això es lo mes important que podem dir en aquesta part del present article que tant si s' ho creuhen com no, es rigurosament historich.

La Reyna Patronila

Avuy dia, á no ser que 's tracti d' alguna dona tafanera, ningú sap à ningú li interessa sapiguer lo que menjan á la casa del costat.

Pero sabém y á tots vostés los hi interessará sapiguer, lo que va menjar una Reyna de Catalunya set cents cuarenta tres anys endarrera.

Era aquesta Reyna, Na Patronila, esposa del Comte Berenguer IV que va passar una llarga temporada á Vilamajor y Sant Celoni.

A Vilamajor hi havía hagut un hostal que era del Comtes de Barcelona. Tenía gran anomenada, no sols per anarhi la Reyna, sinó perqué era freqhentat per altra gent principal y per tota mena de personas, militars, mercaders, etc.

Se conservan los comtes del encarregat del Hostal y d' ells aném á treuren algunas apuntacions.

Aquí van ab detalls municiosos, ab tot y que deixém de copiarne alguns per no allargar massa.

Un dia que era divendres, de la cuarta setmana de Juliol del any 1157, va arribar la Reyna á Vilamajor. Si hi va estar cuatre dias y després va anar à Sant Celoni.

Los dos primers dias va menjar de magre, gastant en pá onze cuartos y en ous, formatje, oli, llum, amaniments y sebas, set sous. Això no es menjar de Reyna, pero ja veurán. Entre diumenge y dilluns va gastar cinch porchs, quatre parells de capons, y cinch parells y mitj de pollastres. (¡Alsala! que s' hi anava posant be la Reyna y els seus acompanyants á Vilamajor! Qualsevol, lo tentó del seu marit s' estigui á Barcelona!)

Lo dimars la reyna va passar lo dia á Sant Celoni y allí se varen consumir tres porchs, un pernil y una oca.

Sembla que à la Reyna li va probar. Perqué per la Mare de Deu d' Agost del mateix any, ja havía tornat altra volta á Vilamajor. A la vigilia, com era del cas, va ser dejuni. Per oli, sebas, piment y altres menudencias de cuyna, dos sous y un diner, vuyt diners en candelas y tres diners en cera pera la festa del endemá, tres sous y mitj de pá, un sester y una cuarta de ví, y dos sesters y dos cuarts pera el pinso (de las cavallerías).

Lo dia de la Mare de Deu hi va haver, porchs, gallinas, alls y sebas, etc., etc.

Altra vegada, lo 18 de Setembre, tornava á ser la Reyna á Vilamajor y altre vegada la tornaba á fer una escapada á Sant Celoni. Lo citat dia, que va dejunar, gastá deu diners en sebas (¡quina mena de Reyna que menjava tanta seba!: uíx!); onze diners en ous, y vintisset formatjes, y dos diners en piment (alló dels canonjes) etc.

L' endemà diumenge, posemho en llatí alguna vegada, «III porcos, V parrilios gallinas et dimidia perna, I denario piper, I migera de pan et X fogaças, et X quartas cibaria, IIII denarios in cera».

Com que aixó es un llatí d' estar per casa, suposo que tothom l' haurá entés.

Y el dilluns ja tením la Reyna á Sant Celoni. Ló compte d' aquest dia ofereix una particularitat: «et donavit Regina ad «unirisa» I porch I sexters ordei ad mensuram de mercato».

Ja s' ha llegit, la Reyna portava una dida (nuirisa) ¿Qui era aquesta dida? La del seu fill, la del Reyet. La dida del que després sigué lo Rey Alfons. Se deya Loreta. Aixís sembla que 's llegeix en altre compte del mes de Mars.

A la Cuaresma del any següent, 1158, tornava la Reyna á Vilamajor, mes aquesta vegada ab la familia del seu marit. Veren menjar peix.

Lo comte Ramon Berenguer va anar á veure á la seva muller á Vilamajor.

Y també se va deixar caure à Sant Celoni.

No cal que reproduhím lo que varen menjar perqué es semblant á lo anteriorment apuntat. Porch, pollastre, pernil, sebas, mel, sigrons, piment etc.

Ab tanta carnassa y tanta cosa, algun lector potser s' embafaría. Per aixó posém punt final al present article.

Tacas en los vegetals

Es una especie de pols groga com lo rovell de ferre, que apareix en las canyas y en las fullas de molts vegetals, y especialment en lo blat desde 'l mes d' Abril.

Aquest foco forma sobre aquellas unas tacas lineals y paralelas; també 's combinan en uns petits tubérculs que 's forman per la epidermis dilatada y quan reventan se derraman per la part exterior; es apegalós al tacte y no té gust ni olor.

Mirant per lo microscopi, presenta uns globulets esférichs més grans que 'ls del tissó.

Han estat discordes los naturalistas molt temps sobre la causa d' aquesta malaltía.

Alguns creuhen que neix de la falta absoluta de traspiració que sufreix lo blat á consecuencia de la humitat atmosférica, y altres opinan que 's deu á la influencia de las partículas agres de las boyras sobre las canyas y las fullas, las quals trencan sa textura delicada, causant la extravassació d' un licor que, quan se seca, se converteix en pols.

Altres han cregut que son orígen era d' un excés dels suchs nutritius, degut á una fresca y vigorosa vegetació.

Totas aquestas suposicions hipotéticas son erróneas, donchs en lo dia se sap que aquesta malaltía es filla d' una de las plantas intestinals, com las que causan lo tissó, altras de la especie de la «uredo y pucinia».

Las llevors d' aquestas plantás paràssitas, com las del tissó, apareixen á l' aigua, y en ella poden ser examinadas: se pegan als grans del blat al temps de sa germinació, quan la planta es tendre, produheixen filaments que s' introduheixen per entre la epidermis, y allí donan fruyt, y ab sa acumulació la trencan y li obren pás.

A vegadas las dos especies més amunt indicadas se troban reunidas en un mateix tubércul; á vegadas n' hi ha una sola, y la «pucinia» frecuentment se troba en los tubérculs negres que corresponen als de la superficie oposada de la fulla.

L' «uredo» forma la pols groga.

Lo mal indicat acomet ab frecuencia á la herba del «gós» y al ségol, plantas que tenen més afinitat ab lo blat.

Com la historia dels «uredos» es la mateixa que la del «uredo» del blat, no hi ha necessitat de detindrens á parlar d' ella.

Lo rovell de las fullas de blat, que es lo «linear uredo» y la «pucinia» de las herbas del «docandolle», generalment se presenta poch á poch.

Las fullas més baixas d' una mateixa planta están més frecuentment carregadas ab éll, al pas que no s' ovira en las superiors.

No parlarém més d' aquesta malaltía, que no es tan fatal com la del «tissó» y 'l «carbó».

Los medis més convenients pera lliurar al blat d' aquest mal, serveixen pera atacar lo rovell, puig que destruheixen sos gérmens.

Encarque alguns autors fan distinció entre 'l «tissó» y 'l «carbó», nosaltres creyém que es una mateixa malaltía, y que després del «tissó» es la més danyosa al blat y á la cibada.

Quan combat á las partículas de la última, se posan negras com si estiguessin cremadas, y tot lo grá se cubreix ab una pols negra, no molt pegajosa, sense olor quant está recent, pero que apesta quan se posa humida.

No 'ns detindrém á referir las varias hipótessis á que ha donat lloch la existencia d' aquesta malaltía, ni 'ls errors de que ha sigut causa.

Nosaltres som de parer ab alguns agrónoms que 'l carbó de blat no es una malaltía d' aquést, sino d' uña série de generacions de varias plantas organisadas, y no troba en lo carbó més d' un munt de llevoretas ó grans de bolets dels del género «reticulari», del qual moltas especies se pegan als vegetals mentres tenen vida, y se la treuhen molt aviat.

Lo vent conduheix aquets grans, que son molt petits, sobre las flors, y encara los introduheixen dintre del «pericarpi», avans que aquést se reventi; s' insinuan en las llevors de las plantas, ahont treuhen arrels, y 's mantenen com los suchs nutritius y propagan en grans cantitats de grans de sa especie.

Los mateixos medis s' han indicat pera precaveure 'l blat contra 'l «tissó», serveixen pera lliurarlo del «carbó»; aquest es, que 'ls pagesos deuhen cuydar ab lo major cuydado de recullir bona llevor de blat y de repassarlo be avans de sembrarlo, ab la cals ó ab lo «sulfat de coure».

Sos interessos y 'ls del públich están íntimament units pera obligarlos á emplear l' últim perservatiu, que 'ls será sumament ventatjós.

CRÓNICA

Cumplint en le deber que l' agrahiment nos imposa, y en la impossibilitat de ferho personalment, enviém desde aquestas columnas las gracias més expresivas á tots quants amichs han fet arribar fins á nosaltres son sentiment per la denuncia de que ha sigu objecte Lo Somatent.

—

Demá 's cumpleix lo primer any de la mort del que fou en vida nostre estimat amich y colaborador lo malhaurat jove en Hortensi Güell.

Conegudas dels lectors de Lo Somatent son ja las singulars cualitats d' artista que reunía 'l malaguanyat Güell y no hem de repetir ara lo que diguerem d' éll en aquell dia de gran dolor en que deixá aquest mon dels vius.

Nostra intenció no es altra, al escriure las presents ratllas, que la de dedicarli un recort en aquesta trista fetxa, al ensemps que repetir á sa apenada familia nostre pésam més sentit.

—

Per ser avuy lo dia destinat per lo propietari del establiment-mas «Aiguas saludables», nostre particular amich D. Joan Rabassó, pera la celebració de la festa major en dit punt de recreo, no dubtém que será extraordinaria la concurrencia que acudirá á dit lloch, donadas las bonas condicions que reuneix y 'l bon gust que te 'l senyor Rabassó pera servir al públich, acreditat per lo molt satisfets que n' han quedat quantas personas s' han dignat visitar son mas «Aiguas saludables».

—

Ab motiu del viatge de la Reyna á Bilbao l' *Euskalduna* li dirigeix un missatge, pregantli que escolti la veu d' Euskaleria, y protestant de que 'ls que l' anirán á rebre, com á autoritats d' elecció popular, no representan res, ni son ningú en lo país vascongat.

—

Lo recaudat en lo dia de ahir en la Administració de consums per diferentes especies puja á la cantitat de 1333'15 pessetas.

—

Hem rebut una circular del Colegi de Sant Pere Apóstol de 1.ª y 2.ª ensenyansa y Comers, dirigit pels relligiosos Fills de la Sagrada Familia que no publiquém, com se 'ns recomana, per excés d' original, pero si qu' en lo següent número hi encabirém los noms dels deixebles que han obtingut premis, mencions y 'l grau de Batxiller en las darreras oposicions.

—

Galantment invitats per lo distingit Senador del regne D. Antón Sedó, visitarem ahir tarde la extensa y preciosa finca que posseheix en lo terme municipal d' aquesta ciutat, quedant del tot admirats tant de la variada producció agrícola com del caudal d' aigua que compta en aquella propietat.

Tant al senyor Sedó com à sa distingida senyora y fill Arturo enviém nostre agrahiment per las atencions que 'ns han dispensat.

—

S' ha publicat lo segon número del periódich quinzenal «La Reforma», portaveu dels dependents de comers d' aquesta ciutat.

—

Per ser avuy dia de festa, aquesta nit no 's celebrará la sessió de primera convocatoria que l' Excelentíssim Ajuntament té acordat pera 'ls dimecres de cada setmana.

—

En atent B. L. M. ens participa lo senyor alcalde de Tortosa que las Companyias del Nort y M. A. y Z. han concedit rebaixa de preus en los bitllets desde Barcelona y Velencia á aquella ciutat y la tarifa especial pera las agrupacions musicals que concorrin al certamen progectat, ab motiu de las festas de Nostra Sra, de la Cinta.

També 'l Sr. Rico ha tingut ab nosaltres la amabilitat d' acompanyar lo B. L. M. ab un luxós programa dels jochs florals que 's celebrarán á la ciutat del Ebre en lo vinent mes de Setembre. Lo programa, tirat á varias tintas y encuadernat ab elegancia, revela 'l bon gust que acredita en sos traballs al tipógrafo d' aquella ciutat nostre amich y company de causa, don Emili Cantero.

—

Lleigim en un confrare de Barcelona:

«Ans d' ahir, mentres l' Orfeó Catalá celebraba lo concert-repás mensual, va presentarse al seu domicili una comissió de la Agrupació catalanista de Sans, pera fer entrega al mestre Millet d' una artística planxa dedicada á la societat, en agraiment á la sessió musical que las tres seccions de la mateixa varen donar á l' esmentada Agrupació.

En la planxa hi ha gravat un artístich escut de Catalunya ab la llegenda: «Oh terra beneyta, pobladá de llealtat.» Per medi de una llessada, penja del esmentat escut lo de Barcelona, vegentse en la cinta gravats los noms de Clarís, Casanovas y Fivaller. Además, sota un aligot, hi figura la dedicatoria que diu: «Al Orfeó Catalá l' Agrupació catalanista de Sans». Lo conjunt es de molt efecte, haventhi algunas artís-

ticas aplicacions d' or y vegentse al cap de vall lo sagell de l' Agrupació sota algunas notas d' un himne catalá.

La comissió portadora de la planya va ser saludada ab grans aplaudiments y mostres d' afecte, cantant l' Orfeó algunas pessas en senyal d' agraiment.

—

Un colega de la vehina ciutat, aculleix la següent noticia:

«Segons «El Noticiero Universal»; ans d' ahir sortí de Barcelona pera aquesta ciutat y Reus una comissió, ab objecte de constituhir comités romeristas.

No 'ns haviam enterat d' aixó».

Ni aquí á Reus tampoch, tal vegada perque la desconeguda comissió portará sorolina á la boca com las barras del *Pollo*.

—

Segons llegim en la prempsa tarragonina, se troba á n' aquelle ciutat lo popular «Noy de Tona».

—

Ahir degué arribar á Tarragona la Comissió del Ajuntament y de la Junta d' Obras del port de la vehina ciutat que passá á Madrid ab objecte de gestionar varis assumptos d' interés pera Tarragona.

—

Avuy acaba 'l periodo de veda pera tota classe de cassá en aquesta provincia.

Desde demá, dimars, los cassadors estarán d' enhorabona.

Finalment ¡oh lectors!

Podem anuncia que ha sigut vensut lo terrible mal venéreo y sifilítico.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª página **Miraculosos confits ó Injecció anti-venéreos y Roob anti-sifilítich COSTANZI**

Una frase del rey Humbert

Heus aquí una anécdota del rey Humbert, que no té altra gracia que la de ser auténtica, segons afirma un periodista italiá, circunstancia que ja es digne de considerar si 's te en compte que d' ensá que 'l difunt monarca d' Italia ha passat, per ben trista causa á ser una figura d' actualitat, se li han atribuhit una pila de cosas, de las que ben segur ne sería ben ignocescent.

Era l' any 1887 que s' inaugurava á Milan una exposició de panificació, á quin acte va assistirhi 'l rey Humbert acompanyat del general Pasi, del president del Comité de la Exposició, del ministre d' Hisenda, Grimaldi, d' un grupo d' expositors y de varis periodistas.

Lo general Pasi no 'ls podía veure als periodistas y no perdía ocasió en demostrárloshi la seva antipatía. En la esmentada ocasió com s' esforsés pera allunyarlos pera sustreure al rey y als seus acompanyants de la seva curiositat, lo monarca, dirigintse al generai, va dirli somrient:

—Deixils venir ab nosaltres á aquets senyors; després de tot, ells son los nostres amos.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la Ciutat de Reus

Havent acabat en lo día de avuy lo período de la veda, queda no obstant prohibit terminantment la cassa ab gossos de cuansevol classe en aquest terme Municipal fins que estiguin axecadas las cullitas pendents baix la responsabilitat á que hi hagués lloch per infraccó de lo disposat en le present Bando.

Reus 14 d' Agost de 1900.—L' Alcalde accidental, Emili Briansó.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—L' Assunció de Nostra Senyora.
Sant de demá.—Sant Roch.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 12

De Barcelona, en 6 hs., v. Alvarado, de 849 toneladas, ab tránsit, consignat als Srs. Mac-Andrews y C.ª

De Catania y Marsella, en 4 ds., v. noruech Sardinia, de 711 ts., ab tránsit, consignat als Srs. Boada germans.

Entradas del dia 13

De Marsella, en 1 ds., vapor rus Regulos, de 649 ts., ab tránsit, consignat als Srs. Boada germans.

De Civitavecchia, en 19 ds., ber. gol. italia María Giovana, de 218 ts., ab dogas, consignat á D. Lluís G. Agostini.

Despatxadas

Pera Barcelona, ber. gol. Pedro Metutes, en lastre.

Pera Londres y esc., v. Alvarado, ab efectes.

Pera Christiania y esc., v. noruech Sardinia, ab efectes.

Pera Helsinfors y esc., v. rus Regulus ab efectes.

—

J. Marsans Rof

Representant, Joaquim Sociats

CARRER SANTA ANNA, 26.

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	72'57	Aduanas	'
Amortisable 5 0|0	93'20	Norts	49'75
Colonial	116'	Alicants	75'20
Cubas 1886	85'87	Orenses	24'
Cubas 1890	71'87	Obs. 6 0|0 Fransas	94'50
Filipinas	'	Id. 3 0|0 id.	52'50
Exterior París	71'85	Id. Almansa 3 010	'
	GIROS		
París	28'80	Londres	32'40

Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.—Compra y venda al contat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

—

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	72'60	Cubas del 86	85'87
Colonial	'	Cubas del 90	71'87
Orenses	28'	Amortisable	93'25
Norts	49'75	Ob. 5 p$\frac{0}{0}$ Almansa	'
Alicants	75'	Id. 3 p$\frac{0}{0}$ Fransas	52'75
Filipinas	'		
PARIS		MADRID	
Exterior	71'90	Interior	72'60
	GIROS		
París	28'80	Londres	32'40

Se reben órdres pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables ed Bola. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la palssa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.	'	31'92	'
» 8 dias vista	'	'	'
» vista	'	32'25	'
París 8 dias vista	'	'	'
» vista	28'35	28'25	28'50
Marsella 90 dias fetxa	'	'	'
» 8 vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera	700		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	675		
Manufacturera de Algodón		150 140 á 147'50	
C.ª Reusense de Tranvías	25		
C.ª Reusense de Tranvías privilegiadas 5 per 100	300		

Anuncis particulars

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

DE

NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph María Domingo

Llicenciat en Ciencias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny doná principi un curset preparatori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Párvuls, Elemental Superior y las especials pera Senyoretas de S á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del próxim Setembre s' obrirá la matrícula pera las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintura, gimnassia, solfeig y música vocal é instrumental; totas á cárrech de reputats Professors.

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari de Tarragona.

Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.

Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Rius.

Los resultats en la ensenyansa son positius, la educació cristiana y 'l tracte ab los pensionistas es de familia, procurantloshi una alimentació abundant y nutritiva.

S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs.

Reus 27 de Maig de 1900.

LLIBRES

Poesías, de D. Eugeni Mata y Miarons.—Una pesseta, 'l tomo.

Rosari del cor, poesías de D. Francisco Gras y Elías.—Duas pessetas, lo tomo.

Se venen en l' Imprempta d' aquest diari.

AVÍS

La Camisería de JOSEPH MARTORELL, s'ha trasladat del Arrabal Santa Anna, núm. 10, al carrer de Monterols, núm. 40.

Gran novetat en corbatería, géneros de punt botons y gemelos pera camisas.

Se confeccionan calsetets, camisas, colls y punys.

Especialitat en la mida

Telégramas

Madrid 14.

«El Lliberal» se burla de las declaracions del senyor Silvela respecte l' Hisenda.

L' anomena «l' home dels grans fracassos».

Tot lo que toca fa malbé.

—Lo senyor Montes Sierra, individuo del Directori de la Unió Nacional, ha dit als periodistas que té al seu poder cartas ab noticias molt importants respecte de la Unió y del senyor Paraiso, y que no 's fará res fins que aquet retorni, qui pot ser conferenciará molt aviat ab lo senyor Montes Sierra.

—Se diu que 'l senyor Montero Ríos pensa pendre part en algunas de las discusions més importants que 's plantejarán al rependres las sessions de las Corts y que probablement avensará la seva tornada de Lourizan.

—Diuhen de Washington, que segons despaigs de Filipinas, los tagalos han copat una columna americana composta d' un comandant, 12 oficials y 179 soldats.

—Un telegrama de Shanghai diu que 'l virrey He-Xing, ha rebut l' ordre d' expulsar als estrangers del seu territori.

—Los tetuanistas negan que hagin pensat en ingressar á la Concentració Conservadora.

París, 14.

Telegrafian de Londres que 'l govern inglés ha deixat al virrey We-Xing 75,000 lliuras esterlinas, pera que pagués las tropas provincials.

—Telegrafian de Londres que en un telegrama de Tien-Tsin, fetxat lo 12 del que som, se diu que las tropas aliadas que 's dirigeixen á Pekin van avansar aquell dia dotze millas.

—A Washington s' ha rebut un telegrama del general Chaffee fetxat lo 10 que diu lo següent:

«Ahir varen arribar á Habsiwn, que está siutat á la meytat del camí á Tien-Tsin á Pekin».

—Lo «Daily Express» ha rebut un telegrama de Shanghai, dient que 'ls aliats van arribar lo dissapte passat á 20 millas de Pekin.

—Telegrafian de Shanghai que al sud-est de la provincia de Petxili han sigut assessinats nou jesuitas francesos y 3000 cristians indígenas.

—Telegrafian de Londres que s' ha rebut un telegrama de Pretoria dient que lo general boer Dewet ha lograt escapar del cordò de tropas inglesas que l' envoltava.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

PASTILLAS ✤ FONT

Çloro-Boro-Sodicas á la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonía y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipósit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totas las bonas farmacias y principals droguerias.

MIRACULOSOS ❖ CONFITS

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 435. Barcelona

Ó INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

COSTANZI

No pochs envejosos sufreixen grandement per lo favor cada dia mès creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeys **Costanzi**, que han curat mils de malalts de **venéreo** y **sifilis** encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d' efecte tan maravellós pera 'ls *estrenyiments uretrals*, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant además las perillosas *candeltilas*. En dos ó tres dias será radicalment curada la *purgació* recent y en cinch ó sis dias la *crónica* y gota militar. Inmillorable pera las *úlceras* y *fluix blanch* de las *donas*, *arenillas* y *catarros* de la *vejiga*, *escozores uretrales*, *cálculs*, *retencions d' orina* y *demés infeccions genito urinarias* y especialment la *sifilis* encarque sía hereditaria. Pera la curació de la *sifilis*, lo Roob ha donat probas patents d' una superioritat incontestable sobre tots los antisifilítichs fins ara coneguts, perque es l' únich que no conté *Ioduro de Potasio* ni cap *sustancia Mercurial*. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectes de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malaltías no molt fácils de curar. Lo Roob te además la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrèdols se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l' inventor. *Carrer Diputació, 435, Barcelona.*— Preu de la **Injecció Costanzi**, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar injeccions, pesseta 5. Roob antisifilítich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de **D. Anton Serra**, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del **Dr. Carpa** y en la Droguería de **D. Francisco Freixa** Plassa de Prim, 1.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens

que regirá desde 11 de Juliol de 1890.

SORTIDAS DE REUS			SORTIDAS DE SALOU		
A las	4'10	matí	A las	4'56	matí
»	5'45	»	»	6'30	»
»	7'20	»	»	7'21	»
»	8'09	»	»	8'10	»
»	9'00	»	»	10'01	»
»	10'48	»	»	10'49	»
A las	12'35	tarde	A las	2'33	tarde
»	2'32	»	»	3'15	»
»	3'14	»	»	3'57	»
»	3'56	»	»	4'39	»
»	4'38	»	»	5'21	»
»	5'20	»	»	6'03	»
»	6'02	»	»	6'45	»
»	6'44	»	A las	7'25	nit
»	7'24	»	»	8'15	»

Servey de trens combinats desde la Closa de Mestres á la estació.

SORTIDAS DE LA CLOSA DE MESTRES

Matí: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.

Tarde: 12'30, 2'15, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

Lo tren que surt de Reus á las 4'10 del matí y 'l que surt de Salou á las 8'15 de la nit no tenen enllàs ab lo tranvía.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha merescut la primera edició d' aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que 's vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir á sa reimpresió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volúmen en 8.° major de 440 páginas y 's ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta imprempta.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..........	7'01 m.
8'41 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4,43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilaneva
4'43 m.	» » » » » » »	9'44 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.......	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase.....	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..........	9'45 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsélla

Serveys del mes de Agost de 1900

Linea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirán de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor «Alsace»
lo dia 21 de Agost lo » «France»

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 27 d' Agost lo grandiós y acreditat vapor francés

BITHYNIE

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

ALTAS

y

BAIXAS

pera la contribució

Se 'n venen en la imprempta d' aquest diari.